

ARTHUR
SCHNITZLER
Domnișoara Else
Între vise

Traducere din limba germană
de Mariana Bărbulescu

POLIROM
2019

Cuprins

Domnișoara Else	5
Între vise	93

Apoi Fridolin tăcu.

— Și după aceea cât de des ai mai făcut același drum? întrebă Albertine cu un glas fără culoare, privind în gol.

— Întâmplător, tot ce ți-am povestit, Albertine, s-a petrecut în ultima zi a șederii noastre în Danemarca, răspunse Fridolin. Nici eu nu știu ce-ar fi urmat în alte împrejurări. Nu mai pune nici tu întrebări, Albertine.

Continua să stea nemișcat la fereastră. Albertine se ridică, se apropie de el – ochii îi erau umezi și întunecați, fruntea ușor încrêtită.

— În viitor ne vom povesti imediat asemenea lucruri, zise ea.

El încuviință din cap în tăcere.

— Promite-mi.

O trase spre el.

— Știi asta, nu? întrebă el.

Dar glasul îi era încă aspru.

Ea îi luă mâinile, i le mângâie și îl privi cu ochi triști, în ale căror străfunduri i se puteau citi gândurile. Acum ea se gândea la celelalte întâmplări, mai reale, de când fusese el tânăr, cele pe care le știa deja, fiindcă, cedând prea ușor curiozității ei geloase, el i le destăinuisese parțial în primii ani de căsnicie – da, cum avea să i se pară adesea, îi dezvăluisese ce ar fi fost mai bine să țină pentru el. Știa că în ceasul acela unele amintiri îi reveneau insistent și nu se miră când ea rosti ca prin vis numele aproape uitat al uneia dintre iubitele lui din tinerețe. Numai că lui îi suna ca un reproș, da, ca o amenințare vagă.

Îi apucă mâinile și le duse la buze.

— În orice ființă – crede-mă, chiar dacă poate sună banal –, în orice ființă pe care am crezut

că o iubesc te-am căutat mereu doar pe tine. Știu asta mai bine decât poți tu să înțelegi, Albertine.

Ea zâmbi tulbure.

— Și dacă mi-ar fi plăcut și mie să pornesc mai întâi în căutare? întrebă ea și privirea i se schimbă, devenind rece și de nepătruns.

El îi lăsă mâinile să alunece dintr-ale lui ca și cum ar fi prins-o cu un neadevăr, cu o trădare. Dar ea spuse:

— Ah, dac-ați ști voi!

Și apoi tăcu iar.

— Dacă am ști...? Ce vrei să spui?

— Cam ceea ce-ți imaginezi, dragul meu, răspunse ea cu o asprime stranie.

— Albertine... deci e ceva ce mi-ai ascuns?

Ea încuviință, privind în gol cu un surâs ciudat.

Îndoieli de neînțeles, absurde, se treziră în el.

— Nu prea înțeleg, zise. N-aveai nici șaptesprezece ani când ne-am logodit.

— Șaisprezece și ceva, da, Fridolin. Și totuși – îl privi țintă – nu de mine a ținut că eram fecioară când ți-am devenit soție.

— Albertine!

Și ea povesti:

— Era la Wörthersee, chiar înainte de logodna noastră, Fridolin, când, într-o frumoasă seară de vară, la fereastra mea, care dădea spre o pajiște întinsă, a apărut un tânăr foarte chipeș. Am stat de vorbă și în timpul discuției noastre mi-am spus – da, ascultă ce mi-am spus: ce tânăr plăcut, încântător... doar un cuvânt să-mi zică – desigur, ar trebui să fie cuvântul potrivit – și aș ieși la el, pe pajiște, și m-aș plimba

cu el oriunde ar dori, poate în pădure – sau și mai frumos ar fi să mergem împreună cu barca pe lac –, iar în noaptea asta el ar putea primi de la mine tot ce mi-ar cere. Da, asta mi-am spus. Dar el, încântătorul tânăr, n-a rostit cuvântul, mi-a sărutat doar cu gingășie mâna... și în dimineața următoare m-a întrebat... dacă nu voiam să-i fiu soție. Și eu am spus da.

Supărat, Fridolin îi dădu drumul mâinii, apoi zise:

— Și dacă, din întâmplare, în seara aceea la fereastra ta ar fi fost altul și i-ar fi venit în minte cuvântul potrivit, de exemplu...

Chibzuia ce cuvânt să spună, dar ea întinse brațele ca și cum ar fi vrut să se apere.

— Altul, oricine ar fi fost, ar fi putut să spună ce dorea – tot nu i-ar fi fost de nici un folos. Și dacă n-ai fi fost tu cel care stătea la fereastra mea – acum ea îi zâmbi –, nici seara de vară n-ar fi fost atât de frumoasă.

Gura lui Fridolin se strâmbă batjocoritor.

— Așa spui în clipa asta, poate că așa și crezi în clipa asta. Dar....

Se auzi o bătaie în ușă. Slujnica intră și anunță că venise portăreasa de pe strada Schreyvogel ca să-l cheme pe domnul doctor la consilierul aulic, care se simțea iarăși foarte rău. Fridolin ieși în vestibul, află de la mesageră că domnul consilier aulic suferise un atac de cord, că era într-o stare foarte proastă, și promise să meargă acolo fără întârziere.

— Te duci? întrebă Albertine, văzându-l că se pregătește să plece în grabă, și în tonul ei se simțea multă supărare, de parcă el i-ar fi făcut dinadins o nedreptate.

Fridolin răspunse, aproape uimit:

— Trebuie.

Ea oftă ușor.

— Sper că nu e chiar foarte grav, zise Fridolin. Până acum o doză de morfină l-a ajutat întotdeauna să treacă peste criză.

Slujnica îi adusese paltonul de blană. Fridolin o sărută pe Albertine destul de absent pe frunte și pe gură, ca și cum discuția din ultimul ceas i s-ar fi șters deja din minte, apoi plecă grăbit.

II

Pe stradă simți nevoia să se descheie la palton. Dezghețul se pornise brusc, zăpada de pe trotuar se topise aproape cu totul, iar în aer plutea boarea primăverii care stătea să înceapă. De la locuința lui Fridolin din Josefstadt, aproape de Spitalul General, nu era nici un sfert de oră de mers până pe strada Schreyvogel, astfel că peste puțin timp Fridolin urcă scara în spirală, prost iluminată, din casa veche până la etajul al doilea și trase de șnurul clopoțelului, dar, înainte ca sunetul acela demodat să se facă auzit, văzu că ușa era întredeschisă. Trecu prin vestibulul întunecat și, intrând în camera de zi, își dădu seama imediat că ajunsese prea târziu. Lampa cu gaz, cu abajur verde, ce atârna din tavanul jos, arunca o lumină mată peste pătura sub care zăcea nemișcat un trup firav. Chipul mortului era umbrit, dar Fridolin îl știa atât de bine, încât i se părea că-l vede foarte clar – slab, zbârcit, cu fruntea înaltă, cu barbă albă și scurtă, cu urechi izbitor de urâte,

pe care creșteau fire de păr alb. Marianne, fiica consilierului aulic, ședea la picioarele patului, cu brațele atârându-i fără vlagă, ca și cum ar fi fost sleită de puteri. Mirosea a mobilă veche, medicamente, gaz, bucătărie și, vag, a apă de colonie și săpun de trandafiri, iar Fridolin simțea cumva și mirosul dulceag și searbăd al acestei fete palide, încă tânără, care de luni, de ani de zile se ofilea încetul cu încetul, prinsă cu treburi casnice grele, cu îngrijirea istovitoare a bolnavului și veghea ei de noapte.

Când intrase medicul, ea își întorsese privirile, însă în lumina slabă Fridolin nu reuși să vadă dacă obrajii fetei se înroșiseră, ca întotdeauna când apărea el. Dădu să se ridice, dar o mișcare a mâinii lui Fridolin o opri. Cu ochi mari, dar tulburi, ea înclină capul în semn de salut. El se apropie de căpătâiul patului, îi atinse răposatului, cu un gest mecanic, fruntea și brațele cu mâneci largi, descheiate, întinse pe pătură, apoi coborî umerii în semn de regret, își băgă mâinile în buzunarele hainei de blană, privirile îi rătăciră prin cameră și în cele din urmă se opriră asupra Mariannei. Avea părul bogat și blond, dar fără viață, gâtul, frumos modelat și zvelt, dar îngălbenit și nu lipsit de cute, iar buzele îi erau subțiri, ca de la prea multe cuvinte nerostite.

— Ei bine, dragă domnișoară, spuse el în șoaptă și aproape stânjenit, nu sunteți luată chiar pe nepregătite.

Ea îi întinse mâna. El i-o luă compătimitor, o întrebă, potrivit îndatoririlor sale, cum se desfășurase ultima criză, cea fatală, ea povesti scurt și fără înflorituri și apoi vorbi despre

ultimele zile, mai mult sau mai puțin bune, în care Fridolin nu-l mai văzuse pe bolnav. Fridolin își trase un scaun, se așază în fața Mariannei și îi spuse consolator că în ultimele ceasuri tatăl ei nu suferise deloc, apoi se interesează dacă rudele fuseseră înștiințate. Da, menajera era deja în drum spre unchi și, oricum, domnul dr. Roediger – „logodnicul meu“, adăugă ea, uitându-se la fruntea și nu în ochii lui Fridolin – avea să apară curând.

Fridolin doar dădu din cap. În timpul unui an îl întâlnise pe dr. Roediger acolo, în casă, de două sau trei ori. Tânărul acela foarte subțire, palid, cu o barbă scurtă, blondă, și cu ochelari, docent în istorie la Universitatea din Viena, îi plăcuse, dar fără să-i stârnească vreun interes. Îi trecu prin minte că Marianne ar arăta cu siguranță mai bine dacă ar fi iubita lui. Părul i-ar fi mai puțin lipsit de viață, buzele, mai roșii și mai pline. Oare ce vârstă să aibă? se întreabă el apoi. Cu trei sau patru ani în urmă, când am fost chemat pentru prima oară la consilierul aulic, avea douăzeci și trei de ani. Pe atunci mama ei încă mai trăia. Era mai vioaie când mama ei trăia. N-a luat cumva o vreme lecții de canto? Deci cu docentul acela avea să se mărite. De ce-o face? Cu siguranță nu e îndrăgostită de el și probabil că nici mulți bani n-are. Ce fel de căsnicie va fi asta? Ei, o căsnicie ca alte mii. Ce mă privește pe mine? Se prea poate să n-o mai văd niciodată, fiindcă de-acum nu mai am ce face în casa asta. Ah, câți oameni mai apropiați decât ea n-am mai revăzut niciodată!

În timp ce lui îi treceau prin minte gândurile astea, Marianne începuse să vorbească despre